

Päätös

Nro 138/2010/4

Dnro ESAVI/50/04.09/2010

Annettu julkipanon jälkeen
19.8.2010

- ASIA** Sompasaaren laituraltaan syventäminen ja töiden aloittaminen ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista, Helsinki
- HAKIJA** Helsingin Satama
- MERKINTÄ** Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on lakkautettu 31.12.2009. Tämän asian käsittelyä on jatkanut 1.1.2010 alkaen Etelä-Suomen aluehallintovirasto.
- HAKEMUS** Helsingin Satama on 25.6.2009 Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon saapuneella hakemuksella, jota on täydennetty 20.11.2009 ja 24.11.2009, pyytänyt lupaa Sompasaaren laituraltaan syventämiseen Helsingin kaupungissa. Lisäksi hakija on pyytänyt lupaa töiden aloittamiseen ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista.
- SUUNNITELMA**
- Johdanto** Sompasaarella toimiva Sörnäisten satama sijaitsee noin kaksi kilometriä Helsingin ydinkeskustan koillispuolella. Vuoden 2009 alussa Sörnäisten sataman tavara- ja matkustajaliikenteen toiminnot siirtyivät Vuosaaren satamaan, mutta Sompasaaren laituraltaaseen liikennöi edelleen säännöllinen alusliikenne, joka kuljettaa kivihiiltä Hanasaaren B-voimalaitoksen energiantuotannon tarpeisiin. Kivihiilikuljetukset jatkuvat laituraltaan pohjoispuolella sijaitsevaan Hanasaaren laituriin myös uuden Kalasataman kaupunginosan valmistumisen jälkeen. Laituraltaan eteläpuolella sijaitsevan Sompasaaren laiturin toiminta sen sijaan muuttuu.
- Sompasaaren laituraltaan haraustasoa syvennetään ruoppaamalla nykyisestä haraustasosta MW₂₀₀₈ -9,2 m haraustasoon MW₂₀₀₈ -9,6 m, jolloin laituraltaan haraustaso vastaa sataman edustalle johtavan Kustaanmiekka-Sörnäinen 9,0 m väylän pohjoisosan haraustasoa. Muutos mahdollistaa nykyistä suurempien kivihiilikuljetusten saapumisen Hanasaaren laituriin ilman merellä tapahtuvaa lastin keventämistä. Nykyisin täydessä lastissa saapuvat hiilenkuljetusalukset keventävät lastiaan Helsingin edustalla joko toiseen alukseen tai proomuun, joka saapuu satamaan varsinaisen aluk-

sen jälkeen. Hiilenkuljetusalukset eivät siten ole voineet hyödyntää täysin nykyisen väylästäön kapasiteettia.

Hanke on tarpeen Sompasaaren laituraltaan ja Hanasaaren laiturin käytävyyden parantamiseksi. Haraussyvyyden lisääminen mahdollistaa nykyistä suurempien hiilenkuljetusalusten kiinnittymisen ja lastin purkamisen Hanasaaren laiturissa. Alusliikenne alueella vähenee, koska isommilla aluksilla voidaan tulla suoraan laituriin.

Merialueen yleiskuvaus Sompasaaren laituralueen edustan merialue kuuluu itäisen Suomenlahden rannikkoalueeseen. Alue on pääosin suhteellisen matalaa saaristoa, jossa vesisyvyys vaihtelee 10–20 metrin välillä. Yli 20 metrin syvyyvyöhyke alkaa varsinaisesti vasta ulkosaaristoalueella.

Hankealueen edustalla sijaitseva Kruunuvuorenselkä on etelään avautuva Helsingin sisäsaariston suurin selkä, jonka keskisyvyys on yli 10 m. Kruunuvuorenselältä on yhteys Suomenlinnan kautta ulkomerelle. Kruunuvuorenselkää kuormittavat etenkin Vantaanjoen mukanaan tuoma jätevesi, rankkasateiden aiheuttamat Helsingin kantakaupungin viemäristön ylivuodot sekä vesiliikenteen satunnaispäästöt.

Vedenkorkeudet Merivedenkorkeus on vaihdellut Helsingin mareografilla vuosien 1904–2006 havaintojen perusteella seuraavasti:

HW (ylivedenkorkeus)	MW ₂₀₀₆ +1,51 m
MHW (keskiylivedenkorkeus)	MW ₂₀₀₆ +0,89 m
MW (keskivedenkorkeus)	MW ₂₀₀₆ +0,00 m
MNW (keskialivedenkorkeus)	MW ₂₀₀₆ -0,63 m
NW (alivedenkorkeus)	MW ₂₀₀₆ -0,92 m

Helsingissä merivedenkorkeus on yleensä alimmillaan keväällä huhtitoukokuussa ja korkeimmillaan marras-joulukuussa. Vedenkorkeuden vaihtelu on vähäisintä kesäkuukausina ja voimakkainta loka-maaliskuussa, ja siihen vaikuttavat mm. ilmanpaineen muutokset, pitkäkestoiset yhdensuuntaiset tuulet sekä Suomenlahden vesirungon ominaisheilahtelut.

Jääolot Merentutkimuslaitoksen laatimien pitkän ajan keskiarvojen (vuosien 1961–1990 jäätalastot) perusteella Sompasaaren laituraltaan edustan merialue jäätyy Helsingin havaintopaikan tietojen mukaan keskimäärin joulukuun puolessa välissä ja pysyvä jääpeite muodostuu joulukuun lopussa. Pysyvä jääpeite kestää alueella noin neljä kuukautta. Pysyvä jääpeite sulaa yleensä huhtikuun alussa, ja lopullisesti jäät häviävät huhtikuun puolivälin tienoilla.

Veden laatu Helsingin ja Espoon edustan merialueen veden laatu on vedenlaatuluokituksen mukaan pääosin tyydyttävä (luokka III, kun luokkia on I–IV eli erinomainen–heikko). Sompasaaren laituraltaan edustan veden laatu on välttävä.

Pohjaeläimistö

Helsingin ja Espoon merialueiden tilaa on seurattu 1960-luvulta lähtien. Kruunuvuorenselällä (näyteasemat 18 ja 22; syvyydet 16 ja 13 m) pohjaeläinten tiheydet ovat olleet korkeimmillaan 1980-luvulla, jolloin yhteisöjä hallitsivat selvästi harvasukamadot (*Oligochaeta*). Tämän jälkeen näyteaseman 18 harvasukamatojen, liejusimpukan ja surviaissääsken toukki- en hallitsema yhteisö on tasaisesti pienentynyt. Näyteasemalla 22 on havaittu uutta runsastumista, kun liejusimpukoiden määrä on lisääntynyt. Harvalukuisista lajeista merisukasjalkainen (*Hediste diversicolor*) näyttäisi taantuneen, mutta viherlimamatoa (*Prostoma obscurum*) on havaittu runsaammin viime vuosina. Alueelle on asettunut myös *Marenzelleria viridis*-monisukamato vuonna 1993.

Kalasto

Helsingin merialueen kalalajisto on monipuolinen käsittäen lähes kaikki murtovesialueella normaalisti esiintyvät kalalajit. Yleisimmin tavattavia lajeja ovat mm. silakka, kilohaili, kuore, hauki, kiiski, kuha, ahven, kivinilkka, lahna, salakka, pasuri, särki, säyne, kampela, ankerias, kolmi- ja kymmenpiikki sekä härkäsimppu.

Merialueen käyttö

Ruoppausalue sijaitsee Sompasaaren laituraltaassa Sörnäisten satamassa. Ruoppausalueelle johtaa Kustaanmiekka–Sörnäinen 9,0 m väylä, jota käyttävät mm. Hanasaaren voimalaitokseen kivihiltä kuljettavat alukset.

Sompasaaren laituraltaan välittömässä läheisyydessä ei harjoiteta kotitarvekalastusta, virkistyskalastusta eikä ammattikalastusta. Laituraltaan lähi-alue kuuluu Helsingin kaupungin kalavesien alueeseen. Ruoppausalueen läheisyydessä Sompasaaren itäpuolella kulkee Vantaanjoen kalaväylä, jonka alueella kalastus on kielletty seisovilla kalanpyydyksillä.

Suojelualueet ja arvokkaat luontokohteet

Lähimmät rauhoitetut luonnonsuojelualueet Sompasaaren laituraltaan läheisyydessä ovat Norppa ja Kuutti. Niiden etäisyys ruoppauskohteesta on noin 2 km. Puolimatkinsaari ja Pormestarinhepo sekä Harakan saaren luonnonsuojelualueet sijaitsevat yli 2 km:n päässä ruoppausalueesta.

Lähin Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, Vanhankaupunginlahden lintuvesi (FI0100062), sijaitsee noin 3 km:n etäisyydellä Sompasaaren laituraltaasta.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat rakenteet

Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee hakijan hallinnoimalla satama-alueen vesialueella, jonka ympärillä sijaitsee hakijalle kuuluvia laiturirakenteita.

Alueen länsi- ja lounaispuolella sijaitsee kaupungin keskisen ja eteläisen suurpiirin venesatamia. Sompasaaren laituraltaan lounaispuolella noin 0,5 km:n etäisyydellä sijaitsevat mm. Pohjoisrannan, Tervasaarenkankaan, Siltavuorensalmen ja Siltavuorenrannan venesatamat.

Hankkeen vaikutusalueella ei sijaitse muita rakenteita, joille hankkeesta saattaisi aiheutua haittaa.

Alueen omistus ja kaavoitustilanne

Sompasaaren laituraltaan syventämiseen liittyvät ruoppaustyöt tehdään vesialueella, joka kuuluu Helsingin kaupungin Töölön kylän tilaan Töölön vesi RN:o 5:2. Hankealue on kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin omistuksessa.

Hankealueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2002, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.11.2003. Yleiskaava on tullut voimaan 19.1.2007.

Yleiskaavassa hakemuksen kohteena oleva alue sijoittuu suunnittelualueelle. Satama-alue laituraltaan ympärillä on merkitty yleiskaavassa pääosin kerrostalovaltaiseksi alueeksi, jossa sallitaan myös toimitilojen rakentaminen. Lisäksi laiturihallasta reunustaa osin kaupunkipuistoksi merkitty alue. Kaupunkipuiston alueelle saa rakentaa tarpeellisia yhdyskuntateknisen huollon tiloja ja liikenneväyliä.

Meriarkeologia

Lähimpänä ruoppauskohdetta sijaitseva tunnettu hylky on Hylkysaaren kupeessa, yli 1,5 km:n päässä ruoppauskohteesta sijaitseva höyrylaiva Europan hylky.

Sedimentin laatu

Sompasaaren laituraltaan ruoppausalueen sedimenttien ruoppaus- ja läjityskelpoisuutta on selvitetty elokuussa 2008 otetuista sedimenttinäytteistä (havaintopisteet SS1–SS3).

Kaikkien sedimenttinäytteiden profiilit olivat 50 cm. Pohjamateriaali oli pääosin tummanharmaata savea, jonka seassa oli runsaasti hiesua/hiekkaa. Pohjamateriaali on tyypillistä vesiliikennealueelle, jossa potkurivirrat sekoittavat sedimenttiä. Kaikkien sedimenttinäytteiden pinnalla oli hapellinen liejikerros, mutta syvemmällä oli havaittavissa rikkivedyn hajua.

Ruoppauskohteen sedimentistä määritetyt tributyyliin (TBT) pitoisuudet olivat seuraavat:

Havaintopiste	Syvyys cm	TBT µg/kg k.a.	TBT µg/kg* k.a.
SS1	0–10	18,0	21
	10–20	38,0	68
	20–50	150,0	160
SS2	0–10	17,0	61
	10–20	17,0	61
	20–50	130,0	419
SS3	0–10	24,0	71
	10–20	30,0	94

	20–50	270,0	730
* = normalisoitu pitoisuus			

TBT:n normalisoitu tason 1 pitoisuus (3 µg/kg k.a.) ylittyi kaikissa näytteissä. Sedimentissä syvemmälle mentäessä pitoisuudet kohosivat, ja tason 2 pitoisuus (200 µg/kg k.a.) ylittyi havaintopisteiden SS2 ja SS3 profiilissa 20–50 cm. Trifenyylitinan (TPT) pitoisuudet jäivät alle määritysrajan lukuun ottamatta havaintopisteen SS3 profiilia 20–50 cm, jossa TPT:n normalisoitu pitoisuus oli 1 216 µg/kg k.a.

Tutkituista metalleista tason 1 pitoisuus ylittyi lievästi elohopean ja kadmium osalta havaintopisteessä SS2. PCB-pitoisuudet ylittivät tason 1 pitoisuuden jokaisessa pisteessä ja profiilissa. Lisäksi taso 2 ylittyi havaintopisteen SS2 profiileissa 0–10 cm ja 10–20 cm. PAH-yhdisteitä tutkittiin vain havaintopisteestä SS2, jossa pitoisuudet olivat kauttaaltaan korkeita ja tason 2 pitoisuus ylittyi kaikkien vertailtavien aineiden osalta. Öljyhiilivetyjen normalisoidut pitoisuudet olivat kokonaisuudessaan korkeita tason 2 pitoisuuden ylittyessä havaintopisteiden SS2–SS3 kaikissa profiileissa.

Hankesuunnitelma

Sompasaaren laituraltaan haraustasoa syvennetään nykyisestä haraustasosta MW₂₀₀₈ -9,2 m haraustasoon MW₂₀₀₈ -9,6 m. Nykyinen tihtaailaituri altaan pohjoispäässä puretaan. Ruoppauksen jälkeen laituraltaan haraustaso vastaa sataman edustalle johtavan Kustaanmiekka–Sörnäinen 9,0 m väylän jatkeena sijaitsevan kääntöaltaan haraustasoa.

Ruopattavan alueen pinta-ala on noin 7,4 ha. Ruoppausmassojen määräksi on alustavasti arvioitu noin 11 000 m³ ktr, ja ne ovat pääosin pilaantuneita sedimenttejä. Ennen ruoppaustöiden aloittamista laituraltaan pohja luodataan ja tulosten perusteella määritellään todelliset ruoppauskohteet ja tarkentuneet ruoppausmäärät. Ruoppausalue on esitetty ohjeellisena hakemukseen liitettyssä suunnitelmakartassa VRT 3136-D1781 piirustus nro 221.

Pilaantuneiden sedimenttien ruoppaus toteutetaan mahdollisimman vähän sedimenttiä pölyttävällä ja työtarkkuudeltaan mahdollisimman luotettavalla menetelmällä. Vesisyvyys ruopattavalla alueella vaihtelee tihtaailaiturin kohdan noin 3 metrin syvyydestä noin 10 metriin. Ruopatut massat kuljetaan maa-alueella sijaitsevaan asianmukaiseen jätteenkäsittelylaitokseen, jolla on lupa vastaanottaa pilaantuneita sedimenttejä. Ruoppaustyöt on tarkoitus sekä aloittaa että saattaa loppuun vuoden 2010 aikana.

Sompasaaren laituraltaaseen johtavalle laivaliikenteelle aiheutuvat työnäiskäiset häiriöt pyritään työsuunnittelulla saamaan mahdollisimman vähäisiksi. Hakija sopii liikenteenharjoittajien kanssa tarvittavista liikennejärjestelyistä etukäteen sekä ilmoittaa niistä merenkulkijoille asianmukaisella tavalla liikenteenohjauksesta vastaavien viranomaisten välityksellä.

Arvio vaikutuksista

Hanke ei aiheuta haitallisia muutoksia vallitsevaan merialueen tai sen ranta-alueiden tilaan. Hankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia alueen rakennet-

tuun ympäristöön eikä vesiympäristöön ja sen käyttöön. Hankkeen toteuttaminen ei haittaa kaavoitusta eikä muutakaan maankäytön järjestämistä.

Hakijan näkemyksen mukaan hankkeesta ei aiheudu vahinkoa kenellekään.

Hankkeen vaikutukset veden laatuun, vedenkorkeuksiin ja virtaamiin

Ruoppaustöiden aiheuttamaa veden samentumista mitattiin kesällä 2007 Länsisataman väylään liittyneiden ruoppausten yhteydessä. Sameusmittausten tulosten perusteella ruoppaustyöstä ei aiheutunut selvästi muusta satamatoiminnasta erottuvaa sameutta. Alueen voimakas alusliikenne oli mittausten perusteella pääasiallinen sameuden aiheuttaja.

Sompasaaren laituraltaan ruoppaustöistä aiheutuva veden samentuminen on tilapäinen ja rakennustöiden osalta kertaluonteinen ilmiö, jolla ei ole merkitystä ruoppauskohteen edustan vesialueen tilaan. Hankkeesta ei aiheudu pysyviä muutoksia alueen veden laatuun. Hankkeesta ei myöskään aiheudu muutoksia vedenkorkeuksiin tai virtaamiin.

Hankkeen vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Hankkeen vaikutukset kalastoon ja kalastukseen ovat vähäisiä ja väliaikaisia. Ruoppaustöistä aiheutuva veden samentuminen ja työkoneiden melu saattavat karkottaa kaloja ruoppauskohteen välittömästä läheisyydestä kauemmaksi. Satama-alue ei kuitenkaan ole merkittävä kalojen esiintymisalue, eikä alueella tai sen välittömässä läheisyydessä kalasteta. Hanke ei huononna vesialueen kalantuottoa eikä kalastusoloja nykytilaan verrattuna muuten kuin tilapäisesti.

Hankkeen vaikutukset merialueen käyttökelpoisuuteen ja virkistyskäyttöön

Sompasaaren laituraltaan ruoppaustyöt eivät vaikeuta liikennöintiä kohteen edustan vesialueella eivätkä nykyisillä väylillä. Hanasaaren voimalaitoksen kivihiilikuljetukset jatkuvat Sompasaaren laituraltaan pohjoispuolella sijaitsevaan Hanasaaren laituriin myös uuden Kalasataman kaupungin osan valmistumisen jälkeen. Laituraltaan haraustason syventäminen mahdollistaa nykyistä suurempien kivihiilikuljetusten saapumisen Hanasaaren laituriin ilman merellä tapahtuvaa lastin keventämistä, mikä vähentää satamaan tulevaa alusliikennettä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan mitään haittaa tai vahinkoa vesiliikenteelle Sompasaaren laituraltaan vesialueella eikä sen ulkopuolella.

Sompasaaren laituraltaan syventämiseen liittyvät ruoppaukset sijoittuvat hakijan hallinnoiman Sörnäisten satama-alueen vesialueelle eikä kyseistä aluetta käytetä virkistykseen. Lähin virkistykseen käytettävä alue on Tervasaaren ulkoilualue noin 400 m:n etäisyydellä ruoppausalueesta etelään. Mustikkamaan virkistysalue uimarantoineen sekä Korkeasaari sijaitsevat noin 1 km ruoppausalueen itäpuolella.

Hankkeen vaikutukset luonnonsuojelukohteisiin

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luonnonsuojelualueisiin eikä Natura 2000 -verkostoon kuuluviin alueisiin.

Arvio hankkeen hyödyistä ja haitoista

Sompasaaren laituraltaaseen liikennöi säännöllinen alusliikenne. Laiturialtaan haraustason syventäminen parantaa Sompasaaren laituraltaan ja Hanasaaren laiturin käytettävyyttä. Syventämisen jälkeen laituriin voidaan liikennöidä syväykseltään nykyistä suuremmilla hiilenkuljetusaluksilla. Alusliikenne laituriin vähenee, koska lastin keventäminen ei ole enää tarpeen, vaan isommilla aluksilla voidaan tulla suoraan laituriin. Aluskäyntien määrän vähentyminen säästää kustannuksia, kun aikaa ja polttoainetta kuluu vähemmän, jolloin myös alusten tuottamat päästöt ovat aiempaa pienemmät.

Pilaantuneet pintasedimentit poistetaan laituraltaan syventämisen yhteydessä, mikä pienentää Sompasaaren laituraltaan pohjassa nykyisin laajalla alueella esiintyvien haitta-aineiden määrää.

Rakennustöistä aiheutuu samentumista, joka heikentää veden laatua ja karkottaa kaloja rakennuspaikan läheisyydestä. Samentuminen on kuitenkin lievää ja ohimenevää. Toteuttamisajankohdasta sekä vallitsevista tuulensuunnista riippuen ruoppaus saattaa aiheuttaa samentumista Hakaniemien ja Tervasaaren rannoilla.

Tarkkailu

Ruopattavat ja läjitettävät massamäärät selvitetään työn aikana. Sameutta ja haitallisten aineiden pitoisuuksia voidaan arvioida ainemäärien, työmenetelmien ja aikaisemmin muualla tutkittujen liukenevuustulosten perusteella.

Jos työaikana todetaan ennalta-arvaamattomia vaikutuksia vesistön tilaan, kalakantoihin tai kalastukseen, ne pyritään selvittämään vesi- tai kalatalousviranomaisen kanssa erikseen sovitun ohjelman mukaisesti.

Ruoppaustöistä aiheutuvan sameuden leviämisen seuranta toteutetaan Uudenmaan ympäristökeskuksessa hyväksyttävän tarkkailuohjelman avulla.

Töiden aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Helsingin Satama on hakenut vesilain 2 luvun 26 §:n mukaista töidenaloittamis lupaa hankkeen kiireellisyyden vuoksi. Sompasaaren laituraltaan syventämisen edellyttämiä ruoppauksia ei voi tehdä avovesikauden ulkopuolella. Tarkoituksena on, että ruoppaustyöt päästään käynnistämään vuonna 2010 ja että ne myös saataisiin loppuun saman vuoden aikana. Tällöin laituriallas olisi alusliikenteen käytössä kesällä 2011.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta ympäristölupavirastossa ja Helsingin kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta 30.12.2009–29.1.2010.

Kuulutus on erikseen lähetetty tiedoksi asiakirjoista ilmeneville viranomaisille ja asianosaisille.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut, että alueella ei ole luonnonsuojeluohjelmiin tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvia kohteita.

Tehdyn sedimenttitutkimuksen mukaan organotinayhdisteiden pitoisuudet kasvavat syvemmälle mentäessä. Sedimenttejä on tutkittu vain ruopattavan kerroksen osalta (0–50 cm). Sen sijaan ruopattavan kerroksen alapuolella olevan sedimentin laatua ei ole selvitetty. On mahdollista, että ruoppaus paljastaa nykyistä likaisempia sedimenttejä, jotka voivat levitä ympäristöön esimerkiksi alusliikenteen seurauksena.

Hankkeen hyötynä voidaan pitää hakijan esittämää pilaantuneen sedimentin määrän vähentymistä satama-altaassa. Toisaalta tällöin tulee ottaa huomioon paljastuvien, mahdollisesti likaantuneempien sedimenttien ympäristölle aiheuttama haitta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on katsonut, että hakijan tulee selvittää pohjasedimentin laatu ruoppaustöiden päätyttyä ja mahdollisia kunnostustoimia on harkittava tämän selvityksen perusteella.

Töiden vaikutuksia veden laatuun ja sameuteen on tarkkailtava. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi kuukautta ennen töiden aloittamista.

Edellä mainitut seikat huomioiden hankkeelle voidaan myöntää lupa tavanomaisin lupamääräyksiin.

2) Merenkulkulaitos on todennut, että se puoltaa hanketta. Laiturialtaan merikartalla esitettävä haraussyvyystieto on väyläinfraan kuuluvaa navigointiteknistä tietoa, jonka Merenkulkulaitos vahvistaa väyläpäätöksellä.

3) Helsingin Energia on todennut, että hakemusta koskeva hanke on valmisteltu yhdessä sen kanssa. Hankkeen toteuttaminen on Helsingin Energian toiminnan kannalta erittäin tärkeää eikä sillä näin ollen ole hankkeesta huomautettavaa. Helsingin Energia on esittänyt, että hankkeen tarkoittamat työt voitaisiin aloittaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on todennut **Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen** muistutuksesta, että hakija on tutkinut sedimentit poistettavan 0,5 m kerroksen osalta. Sedimentti on todettu meriläjityskelvottomaksi, ja koko ruoppausmassa nostetaan kuivalle maalle ja kuljetetaan asianmukaiseen jätteenkäsittelylaitokseen. Ruoppaus toteutetaan altaassa vain niissä paikoissa, missä pohjan taso on tulevan haraustason yläpuolella. Laivaliikenteestä ja vanhasta altaassa sijainneesta laiturirakenteesta johtuen poistettava sedimentti on kasoissa useammassa kohdassa pitkin allasta. Ennen ruoppausta kasojen sijainti paikallistetaan luotauksilla, ja ruoppaus tehdään vain näiden kasojen kohdalta. Pohjaa ei ruopata kauttaaltaan, vaan ainoastaan reuna-alueet ja vanhan laiturin alusta käsitellään luotaus-tuloksista riippuen.

Koska vain osa pohjassa olevasta sedimentistä tulee poistettua, hakija ei ole pitänyt tarkoituksenmukaisena tutkia sedimenttien laatua ruoppauksen jälkeen. Sedimentin laatu on tutkimuspisteestä riippuen sama kuin ennen ruoppausta.

Ruoppauksen tarkkailusuunnitelma hyväksytetään Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja tarkkailu suoritetaan hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Helsingin Satamalle luvan Sompasaaren laituri-altaan syventämiseen Helsingin kaupungissa hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti suunnitelmakartassa VRT 3136-D1781 piirustus nro 221 esitetyllä alueella.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä sekä seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

- 1) Laituri-altaan haraustaso on $MW_{2008} -9,6$ m.
- 2) Ruoppaus on tehtävä siten, että veden samentuminen on mahdollisimman vähäistä. Ruopattava massamäärä on noin 11 000 m³ktr.
- 3) Ruoppausmassat on toimitettava vastaanottoipaikkaan, jolla on oikeus ottaa vastaan kyseisiä massoja.
- 4) Ruoppaus on tehtävä mahdollisimman yhtäjaksoisesti, ja on käytettävä sellaisia työmenetelmiä, että työstä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä merialueelle ja sen käytölle.
- 5) Kuljetuskalustosta ei saa valua ruoppausmassoja mereen kuljetuksen aikana.

6) Työalueet on tarvittaessa merkittävä.

7) Luvan saajan on tarkkailtava ruoppaustöiden vaikutuksia merialueella Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista.

8) Töistä mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä vahinko on viipymättä korvattava vahingonkärsijälle.

9) Työt on aloitettava kahden ja saatettava olennaisilta osiltaan loppuun kolmen vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman uhalla, että lupa muutoin raukeaa.

10) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

11) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä selvitys tehdyistä toimenpiteistä sekä tarvittavat piirustukset.

Perustelut

Sompasaaren laituraltaan syventäminen on tarpeen Sompasaaren laituraltaan ja Hanasaaren laiturin käytettävyyden parantamiseksi. Ruoppauksen jälkeen laituraltaan haraustaso vastaa sataman edustalle johtavan väylän pohjoisosan haraustasoa, mikä mahdollistaa syväykseltään nykyistä suurempien hiilenkuljetusalusten saapumisen Hanasaaren laituriin.

Ruoppauksesta voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Vesilain 1 luvun 19 §:n perusteella asia on käsitelty vesilain mukaisena ottaen vesilain 2 luvun 1 a §:n perusteella soveltuvin osin huomioon ympäristönsuojelulain säännökset.

Sedimenttitutkimuksen mukaan laituraltaan ylin 50 cm:n syvyyteen asti ruopattavista kohdista tutkittu sedimenttikerros koostuu kauttaaltaan massoista, joissa haitallisten aineiden pitoisuudet ylittävät ympäristöministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (19.5.2004) tason 1 pitoisuudet. Satama-allas ruopataan vain niiltä osin kuin pohjan taso ylittää haraustason. Kaikki nämä pilaantunutta tai mahdollisesti pilaantunutta sedimenttiä sisältävät ruoppausmassat sijoitetaan maalle asianmukaiseen vastaanottopaikkaan.

Ruoppauksen aiheuttama merialueen samentuminen on paikallista ja ohimenevää. Ruoppauksen vaikutuksia merialueella tarkkaillaan ruoppauksen aikana.

Hankkeesta saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan tai muuhun edunmenetykseen. Hyötynä on otettu huomioon se, että laituraltaan syventämisellä parannetaan Sompasaaren laituraltaan ja Hanasaaren laiturin käytettävyyttä. Haittana on ruoppaustöiden aiheuttama veden tilapäinen samentuminen ja töistä aiheutuva häiriö merialueen ja lähirantojen käytölle. Luvan myöntämisen edellytykset ovat vesilain mukaan olemassa.

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan vuoteen 2015 liittyvässä Uudenmaan ympäristökeskuksen alueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa ei ole esitetty merialueen ruoppaustoiminnalle mitään erityisiä vesienhoidon toimenpiteitä. Hanke ei vaikuta haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteisiin.

Ottaen huomioon asiassa tehdyt selvitykset ja tässä päätöksessä annetut lupamääräykset ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa. Luvan mukainen toiminta ei aiheuta terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huononemista, yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista ympäristössä eikä kohtuutonta räsitystä naapurikiinteistöille. Hanke ei ole luonnonsuojelulain eikä jätelain vastainen.

Sovelletut lainkohdat Vesilain 2 luvun 1 a §, 6 §:n 2 momentti, 11 § ja 11 a § sekä 16 luvun 23 a §
Ympäristönsuojelulain 41, 42 ja 43 §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muistutus on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Pohjasedimentin laadun selvittämistä ruoppauksen jälkeen koskevan vaatimuksen osalta aluehallintovirasto toteaa, että kysymys on laituraltaan syventämisestä ja kaikki haitta-aineita sisältävät pilaantuneet ja mahdollisesti pilaantuneet ruoppausmassat sijoitetaan maalle.

Töidenaloittamislupa Aluehallintovirasto myöntää Helsingin Satamalle luvan töiden aloittamiseen ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Perustelut Töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi luvan saajalle huomattavaa vahinkoa ja aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan. Työt ja toimenpiteet ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupa evätään tai sen ehtoja muutetaan.

Sovellettu lainkohta Vesilain 2 luvun 26 §

KÄSITTELYMAKSU 1 750 euroa

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun aluehallintoviraston maksuja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) mukaisesti. Asetuksen 7 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen 1.1.2010, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Tämän hakemuksen vireille tullessa voimassa olleen ympäristölupaviraston maksullisia suoritteita koskevan ympäristöministeriön asetuksen (1388/2006) mukaan vesilain 2 luvun mukaisen ruoppausta tai vesialueen täyttöä (4 000–20 000 m³ktr) koskevan lupahakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 1 750 euroa.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Helsingin Satama

Jäljennös päätöksestä Helsingin kaupunki
Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat (sähköisesti)
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä Listan dpoESAVI-50-04-09-2010 mukaan

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Päätöksestä kuulutetaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupastuualueen ja Helsingin kaupungin ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Tapio Kovanen

Heikki Penttinen

Anna Vaalasranta

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Tapio Kovanen (puheenjohtaja) ja Heikki Penttinen. Asian on esitellyt esittelijä Anna Vaalasranta.

AMV/tr

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 20.9.2010 .
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin- ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä <ul style="list-style-type: none"> - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Etelä-Suomen aluehallintovirastolle sen ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikkaan. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikan yhteystiedot

käyntiosoite:	Asemapäällikönkatu 14, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 020 636 1040
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu	Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 89 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.
----------------------------	--